

Nr 33

Jordbruksutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1972: 62 med förslag till lag om ändring i lagen (1938: 274) om rätt till jakt jämte motioner.

Propositionen

I propositionen 1972: 62 har Kungl. Maj:t under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 10 mars 1972 föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i lagen (1938:274) om rätt till jakt.

Lagförslaget återfinns på s. 2—4 i propositionen.

I propositionen föreslås en komplettering av förteckningen i 18 § 1 mom. jaktlagen över djurarter som tillfaller kronan. Vidare föreslås att Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer skall få medge undantag från jaktlagens bestämmelser om försäljning på offentlig auktion av förverkad egendom i fråga om fågelägg eller annat djurmaterial som behövs för forskningsändamål eller av annat särskilt skäl inte bör försäljas på offentlig auktion. Slutligen föreslås att uppvisande av jaktkort skall ske hos polismyndigheten i stället för hos åklagarmyndigheten.

Motionerna

I detta sammanhang har utskottet behandlat

dels motionen 1972: 1643 av herr Svensson i Malmö m. fl. (vpk) vari hemställts att riksdagen måtte besluta om följande ändringar till propositionen 1972: 62

A. att förteckningen utvidgas till att omfatta 1. samtliga arter hackspettar (ordning Piciformes) 2. samtliga arter ugglor (ordning Strigiformes) 3. samtliga arter trappar (familj Otididae) 4. arterna dvärgmås, svarttärna och skrântärna 5. arten snatterand 6. arterna dubbelbeckasin och rödspov 7. samtliga arter gäss (släktena Anser och Branta) 8. samtliga arter hökar (släktena Accipiter och Circus) 9. nötkråka 10. häger 11. gråhakedopping och svarthalsad dopping,

B. att förutom exemplar av arterna i förteckningen även ägg av nämnda arter skall tillfalla kronan,

dels motionen 1972: 1644 av herrar Wirtén (fp) och Tobé (fp) vari hemställdes att riksdagen måtte anta följande lydelse av 18 § i lagen om rätt till jakt:

18 § 1 mom. Björn, varg, järv, lo, fjällräv, utter, rördrom, salskrake, bivråk, fiskgjuse, trana, skärfläcka, lunnefågel, kungsfiskare, biätare, blåkråka, härfågel, sommargylling, nötkråka, rödspov, fjällgås, dvärgmåås, svarttärna eller djur tillhörande någon av grupperna valar, storkar, örnar, glador, falkar, kärrhökar, ugglor och hackspettar, som dödas, fångas eller anträffas som fallvilt, tillfaller kronan oberoende av vem jakträtten tillkommer, om ej Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, förordnar annat.

Utskottet

I 18 § 1 mom. jaktlagen stadgas att vissa djur, tillhörande sexton olika, i lagrummet angivna djurarter, om de dödas, fångas eller anträffas som fallvilt tillfaller kronan oberoende av vem som äger jakträtten, därest ej Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer förordnar annat. Bestämmelsen innebär en begränsning i den rätt som eljest tillkommer jakträttsinnehavaren och avser att ge ett skydd för vissa sällsynta djurarter genom att motverka risken för att någon av vinstintresse dödar sådana djur. I skrivelse till Kungl. Maj:t har statens naturvårdsverk efter hörande av naturhistoriska riksmuseet, skogshögskolan, Svenska jägareförbundet, Svenska naturskyddsföreningen och Sveriges ornitologiska förening föreslagit att förteckningen i paragrafen kompletteras med följande fåglar, nämligen trana, skärfläcka, samtliga arter dagrovfåglar utom duvhök, sparvhök, ormråk och fjällvråk, alla ugglor utom kattuggla samt rördrom, lunnefågel, salskrake, gråspett, mellanspett, vitryggig hackspett, biätare, blåkråka, härfågel, kungsfiskare och sommargylling. Det kan anmärkas att samtliga dessa djurarter är fridlysta. Dessutom har verket anfört att bäver som numera är ett relativt vanligt förekommande djur i landet bör utgå ur förteckningen och ersättas av den alltmör sällsynta uttern. Även uttern är fridlyst. Samtliga remissinstanser har tillstyrkt förslaget samtidigt som förslag framförts att vissa ytterligare djurarter skulle tas med i lagrummet. I den nu föreliggande propositionen biträder departementschefen naturvårdsverkets förslag och förordar att uppräkningsen i 18 § 1 mom. jaktlagen får det innehåll som verket föreslagit. Vidare tillstyrker departementschefen en redaktionell jämkning som naturhistoriska riksmuseet föreslagit för att låta det komma till klarare uttryck att alla arter av val och örn omfattas av bestämmelsen. Lagtexten föreslås jämkas så att den får avse, förutom vissa uppräknade arter, alla djur tillhörande någon av grupperna val, stork, örn, glada, falk, kärrhök och ugglor utom kattuggla. Däremot är departements-

chefen inte beredd att tillstyrka de ytterligare justeringar som föreslagits under remissbehandlingen. I likhet med naturvårdsverket framhåller departementschefen att ett djur som skall tas med i förteckningen bör vara, förutom sällsynt och vetenskapligt intressant, även lätt att artbestämma för allmänheten. I annat fall blir bestämmelserna administrativt alltför betungande och får inte avsedd effekt.

I motionen 1972: 1643 föreslås att förteckningen i 18 § 1 mom. jaktlagen kompletteras med ytterligare ett antal djurarter. Vidare yrkas att föreskrift ges att även ägg av de i lagrummet nämnda fågelarterna skall tillfalla kronan. I motionen 1972: 1644 framförs likaså förslag om viss utvidgning av förteckningen. Båda motionerna anknyter i sina motiveringar i huvudsak till förslag som framlagts vid den i det föregående nämnda remissbehandlingen av naturvårdsverkets framställning i ärendet.

Utskottet finner för sin del det i propositionen framlagda förslaget om en utökning av de djurarter och djurgrupper som omfattas av det särskilda skydd som bestämmelserna i 18 § 1 mom. lagen om rätt till jakt erbjuder väl motiverat. Utskottet kan också i princip ansluta sig till departementschefens tidigare berörda uppfattning om de riktlinjer som bör gälla för utformningen av ifrågavarande lagrum. Utskottet är således medvetet bl. a. om att av administrativa och andra skäl en viss begränsning av antalet djurarter och djurgrupper för vilka bestämmelserna skall gälla är nödvändig. Delade meningar kan givetvis råda i fråga huruvida den ena eller andra djurarten eller djurgruppen bör medtagas i lagrummet. Utskottet har vid sina överväganden i ärendet funnit skäl kunna anföras för en viss ytterligare komplettering av förteckningen utöver vad Kungl. Maj:t förordat. Det synes exempelvis kunna ifrågasättas om inte bl. a. hägern och den svarthalsade doppingen och samtliga arter hackspettar, ugglor och trappar borde tas med i förteckningen.

Utskottet vill mot bakgrunden av det anförda tillstyrka Kungl. Maj:ts föreliggande förslag till ändring i 18 § 1 mom. lagen om rätt till jakt men anser att frågan om ytterligare komplettering av lagrummet bör tas upp till övervägande så att härav föranlett förslag om möjligt kan föreläggas nästa års riksdag.

Med hänsyn till det anförda finner utskottet motionen 1972: 1643 i förevarande del och motionen 1972: 1644 inte böra föranleda annan riksdagens åtgärd än att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet i det föregående anför.

Vad gäller yrkandet i motionen 1972: 1643 att även ägg från de i här ifrågavarande lagstadgande nämnda fåglarna skall tillfalla kronan får utskottet framhålla, att i propositionen föreslagits ändring, innebärande att förverkade ägg inte som f. n. är fallet obligatoriskt skall försäljas på offentlig auktion utan att Kungl. Maj:t eller myndighet som

Kungl. Maj:t bestämmer bemyndigas medge undantag härifrån om det befinns lämpligt av vetenskapligt eller annat särskilt skäl. Möjlighet skulle härigenom skapas att tillföra kronan sådana ägg. Utskottet tillstyrker departementschefens förslag i förevarande del och finner sig inte böra föreslå någon riksdagens åtgärd i anledning av det sist berörda motionsyrkandet.

Utskottet finner inte anledning till erinran mot de i propositionen i övrigt framlagda förslagen.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet att riksdagen

1. med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och, såvitt nu är i fråga, med avslag på motionerna 1972: 1643 och 1972: 1644 för sin del antar det vid propositionen 1972: 62 fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1938: 274) om rätt till jakt,
2. i anledning av motionerna 1972: 1643 och 1972: 1644, såvitt i övrigt är i fråga, som sin mening ger till känna vad utskottet i det föregående anført beträffande viss översyn av 18 § 1 mom. i den under 1 omförmälda lagen.

Stockholm den 10 maj 1972

På jordbruksutskottets vägnar

NILS G. HANSSON

Närvarande: herrar Hansson i Skegrie (c), Mossberger (s), Persson i Skänninge (s), Antby (fp), Johanson i Västervik (s), Hedin (m), Hedström (s), Jonasson (c), Magnusson i Grebbestad (s), Larsson i Borrby (c), fru Lindberg (s), herrar Krönmark (m), Takman (vpk), Berndtsson i Boknäs (fp) och fru Theorin (s).

Särskilt yttrande

av herrar Hedin och Krönmark (båda m) som anför:

”De i 18 § 1 mom. jaktlagen upptagna djurarterna är sådana sällsynta djur som man önskar ge ett extra skydd utöver fridlysning för att motverka risken för att de dödas av vinstintresse. Enligt vår mening bör den rätt till fallvilt som tillkommer markägaren endast begränsas när sådana särskilda skäl som nyss nämnts föreligger. Det kan inte vara ett allmänt intresse att t. ex. förhindra den enskilde att för egen eller annans del låta uppstoppa en fågel som ej är sällsynt t. ex. kattuggla, större hackspett eller spillkråka vilken påträffas död. Härtill kommer att dessa arter kan ifrågakomma för särskild licens att skjuta såsom skadegörare i speciella fall.

Mot denna bakgrund har vi ansett den i utskottsutlåtandet angivna exemplifieringen av fågelarter som kan ifrågakomma för utökning av den berörda förteckningen vara olämplig. Vi motsätter oss inte en utökning men anser att endast sällsynta arter bör förekomma i förteckningen. Äganderätt som är förknippad med markinnehav bör inskränkas endast i undantagsfall och när alldeles speciella skäl föreligger. Eftersom utskottet emellertid inte föreslår några omedelbara ändringar i Kungl. Maj:ts förslag har vi inte ansett oss f. n. böra ställa något särskilt yrkande.”

